

Posudek oponenta habilitační práce

Masarykova univerzita	
Fakulta	Pedagogická
Obor řízení	Pedagogika
Uchazeč	<i>PhDr. Zora SYSLOVÁ, Ph.D.</i>
Pracoviště uchazeče	katedra primární pedagogiky Pedagogické fakulty MU
Habilitační práce (název)	<i>Vybrané aspekty profesionality učitele mateřské školy</i>
Oponent	doc. PaedDr. Soňa KOŤÁTKOVÁ, Ph.D.
Pracoviště oponenta	Pedagogická fakulta UK v Praze

Text posudku (rozsah v rámci předepsané osnovy dle zvážení oponenta)

a. Aktuálnost námětu

Zpracovávaný námět je v předkládaných výstupech autorky významně aktuální. Ve všech odkazovaných studiích přináší pro pedeutologii předškolního vzdělávání posun v porozumění podstaty a specifikace této profese, v nabývání a udržení profesionality prostřednictvím vzdělávání i obecněji pro kvalitu výkonu povolání učitele mateřské školy.

b. Přístup k řešení

Posouzení zpřístupněných výzkumných aktivit autorky v široké variabilitě zvolených metod a jednotlivých výsledků ve třiceti stránkách předkládané Části I je náročné. Značný rozměr publikovaných výstupů autorky produkuje současně komplikovanou možnost zpřehlednit všechny záměry a komparovat návaznost jednotlivých výzkumných kroků a výsledků v určitém odborném nadhledu. Seznámení se všemi výzkumnými počiny problematizuje vyhledávání odkazů, a v nich příslušných částí, které se vztahují k autorkou uváděným myšlenkám a skutečnostem. Přístup k řešení tzv. kumulativní habilitační práce, která vychází z mnoha různých výzkumných kroků (i když všechny směřují k profesionalitě učitele mateřské školy) není v Části I autorsky dostatečně přehledně uchopen. Vezmeme-li však v úvahu další zdroje publikované autorkou v posledních dvou až třech letech podstatně pro hluboký vstup do dané problematiky, tak je zřejmé, že byla prokázána její plná způsobilost - odbornou analýzou, výzkumně i interpretačně - tzn. komplexně uchopit a vyhodnocovat podstatné atributy pro prověření naplnění profesionality učitele mateřské školy (ve studiu i v praxi).

c. Použitá metodologie

Výchozí pro posouzení kumulativní formy habilitační práce bude vzhled do komplexně pojatého metodologického zpracování 2. kapitoly. Autorka uvádí „Bylo využito široké spektrum metodologických přístupů“ (s. 16). Nabízí se otázka, jestli jsou nějaká rizika volby tohoto širokého metodologického spektra? Většina je kvalitativního charakteru, má různá kritéria pro vyhodnocování, což ovlivňuje interpretaci. Jsou tedy výsledky jednotlivých cílených výzkumných kroků s různým charakterem použitých metod vzájemně kompatibilní? V závěru kapitoly zaměřené na zpřístupnění a zpřehlednění metodologie používané autorkou v rozsahu času a řešeného problému by k projasnění všech těchto výzkumných procesů pomohlo zveřejnit strukturovaně zpracovaný scénář, např. v přehledu či tabulce, všech

výzkumných aktivit s použitými metodami, ale i formulovanými cíli, skupinami respondentů, případně s nástroji sběru dat. Kapitola Metodologie empirických studií neumožňuje tento souvislý přehled o celkovém cílovém a metodologickém směřování. Zaměřuje se především na popis jednotlivých výzkumných aspektů.

Přikládána publikace *Profesní kompetence učitele mateřské školy* (2013) neúplně předkládá metodologický design použitého výzkumu, avšak v publikaci stěžejní pro habilitační řízení *Učitel v předškolním vzdělávání a jeho příprava na profesi* (2017) je popsán systém výzkumných kroků na kvalitní odborně-vědecké úrovni.

d. Kvalita a správnost dosažených výsledků

Třetí kapitola umožňuje svojí strukturovaností vhléd do výsledků jednotlivých výzkumů i do jejich interpretací. Ocenit je třeba srovnávání výsledků vlastního zjištění a vybraných adekvátně pojatých výzkumů našich i zahraničních odborníků.

Některé problémy se zde ukazovaly ve vyhledávání odkazů uvedených v textu třetí kapitoly směřovaných na jednotlivé stati.

Výsledky výzkumně ověřené jsou přínosné a měly by podnítit k výzkumu v širším rozsahu např. pregraduální studia oboru Učitelství pro mateřské školy i na dalších Pedagogických fakultách, jsou odborně a výzkumně inspirativní. I když autorka správně konstatuje, že zobecnění má z mnoha důvodů své limity, bylo by v závěru zajímavé nastínit, jak výzkumná šetření ovlivnila studijní plán daného oboru na PdF MU (což je naznačeno v 1. kapitole)

e. Původnost dosažených výsledků

Výzkumy a tudíž i výsledky a jejich interpretace vychází z rozsáhlého studia profese učitele nejenom předškolního vzdělávání, což vedlo autorku k hledání vlastní cesty pro odpovědi na otázky týkající se málo nebo jen okrajově řešené kvality profese učitele předškolního vzdělávání. V tomto pojetí mají předkládané výsledky původní autorský rozměr.

f. Uplatnitelnost výsledků pro rozvoj oboru a další bádání

Výsledky směřují k podpoře kvality osobnostního rozvoje jednotlivých studentů oboru Učitelství pro mateřské školy a jejího uplatnění v různých disciplínách nejenom v oborových předmětech předškolní pedagogiky (ale i např. v esteticko-výchovných). Problémem zůstává velký počet studentů na jednoho pedagoga. Další výzkumy v tomto směru jsou nanejvýš důležité, ideálně podpořené možností začlenění národních ústavů, ale i spoluprací pedagogických fakult.

g. Uplatnitelnost výsledků v praxi

Uplatnitelnost výsledků v praxi souvisí s kvalitní pregraduální přípravou v terciální formě vzdělávání, současně s vytvořením systému kontinuálního vzdělávání učitelů v průběhu jejich praxe, dále s povinností absolutoria vysokoškolského studia u ředitelky v rovině předškolní pedagogiky a následně v rovině školského managementu. Tím se může zlepšit i očekávaná kvalita hospitací a vedení učitelky k dalšímu vzdělávání ze strany řízení mateřských škol. Počátek tohoto systémového pohledu je dle mého názoru a ve shodě s autorkou, ve kvalitě vysokoškolského studia oboru Učitelství pro mateřské školy, jak je výzkumně dokazován v předložených pracích.

h. Formální úprava a jazyková úroveň práce

Habilitační práce *Aspekty profesionality učitele mateřské školy* nemá v prvních dvou kapitolách další členění do subkapitol obsahově konkrétněji zaměřených. Vyhledávání odkazů v 1. kapitole, ale i v dalších je ztížené tím, že je třeba dohledávat pro práci potřebná

fakta v odkazech na několik stran (ve Statích nebo publikaci) a to podle náznaku/myšlenky autorky. Jeden příklad za další: v textu Části I jsou doporučovány odkazy na Stat' H v rozsahu několika stran, ty však v Části II ve Stati H nejsou uvedeny, je třeba je vyhledávat v publikaci. Např. v konkrétním případě je autorka označuje jako „stavební kámen“ pro koncepci studijního plánu oboru UMŠ a sděluje, že vychází z Deweyova pojetí (s. 12) – to však blíže konkretizované není k dispozici ve Stati H a není tomu tak ani na příslušných odkazovaných stranách v autorčině knize (2017). I když obsah odkazu je uváděn jako důležitý pro autorku, pro koncepci studijního oboru i pro výzkumné počiny.

Jazyková úroveň a stylistika všech předkládaných textů však má bezchybnou úroveň.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce (počet dotazů dle zvážení oponenta)

- Které výsledky výzkumů ovlivnily obsah a organizaci předmětů ve studijním plánu oboru Učitelství pro mateřské školy na PdF MU.
- Je z vašeho současného zpětného pohledu reálné dělat obecnější závěry z vašich výzkumů „vztahu úrovně reflexe a pedagogického výkonu“. Z jakých konkrétních výsledků především vycházíte ve svých pozitivních závěrech na propojení souvislosti reflexe učitele a kvality jeho výkonu. Jaké podmínky by měl splňovat případný další výzkum zaměřený na tento problém.
- Jak souvisí dle vašich výsledků pojetí profesionality výkonu učitele v mateřské škole se středoškolským a vysokoškolským vzděláním.
- Případně další otázky položené v položce ad)c.

Závěr

Habilitační práce Zory SYSLOVÉ *Vybrané aspekty profesionality učitele mateřské školy* splňuje – *nesplňuje* požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Pedagogika.

V Praze dne 10. 1.2018

podpis